

Oslo, 12. oktober 2020

Til Klima- og miljødepartementet (KLD)

Innspill til arbeidet med den internasjonale naturavtalen

Vi viser til KLDs innspillsmøte med statsråd Sveinung Rotevatn 28. september 2020 i forbindelse med arbeidet med den internasjonale naturavtalen. Norsk Friluftsliv ønsker med dette å supplere vårt muntlig innspill til dette viktige arbeidet.

Norsk Friluftsliv er paraplyorganisasjon for 18 friluftslivsorganisasjoner, og vår oppgave er å ivareta friluftslivets interesser, herunder naturen som en grunnleggende forutsetning for friluftslivet. Men viktigere er jo, at naturen er den helt grunnleggende forutsetningen for vår egen eksistens, og det er avgjørende at vi får på plass en helhetlig, kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning av naturen, både i Norge og i resten av verden, med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.

Derfor må det på plass en internasjonal avtale som ivaretar naturmangfoldet på en forpliktende måte. Vi har altfor lenge sett at det er for lett å sette seg ambisiøse mål, uten at manglende måloppnåelse får andre konsekvenser enn at natur- og klimakrisa forsterkes for hver dag som går. Det fundamentale problemet er at begge krisene skyldes at mennesket tar for stor plass og bruker for mye av jordas ressurser – avtalen må bidra til å løse dette.

En internasjonal naturavtale må:

- erkjenne at naturkrisa er like stor og alvorlig som klimakrisa, og at disse henger sammen.
- prioritere tiltak som er positive både for klima og for naturmangfoldet.
- prioritere tiltak med formål om å stoppe arealinngrep og nedbygging av natur, som er den underliggende årsakene til tap av biologisk mangfold.
- ha innebygd mekanismer som ansvarliggjør landene og med effektive virkemidler og kontrollmekanismer overfor land som ikke følger opp.
- ikke senke ambisjonsnivået eller målene selv om målene for 2020 (Aichimålene) ikke er nådd. (Aichimålene, som er ambisiøse og helhetlig, skulle vært nådd i 2020, men det er vi ikke i nærheten av.)
- målene må være operative og målbare.
- inkludere kvalitet på naturen som ivaretar naturmangfoldet og grunnleggende økosystemtjenester, og ikke bare måler «grønt» areal
- involvere befolkningen i gjennomføringen av avtalen og gi full innsikt i arbeidet i det enkelte land.

For å sikre en naturavtale i tråd med situasjonens alvor, må den norske regjeringen:

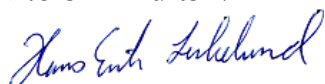
- være offensive, ambisiøse og aktive i arbeidet med avtalen.
- ikke godta tiltak eller en avtale som ikke forplikter.

Med utgangspunkt i norske forhold, men som absolutt er relevante for en internasjonal naturavtale, er det blant annet avgjørende at vi:

- lar hensynet til natur veie vesentlig tyngre i alle typer saker enn i dag. I dag er det altfor lett å prioritere andre interesser på bekostning av natur. Noe av problemet er at natur oppfattes som et gratis gode som vi kostnadsfritt kan forsyne oss av, og at det fortsatt er nok å ta av. Det er helt avgjørende at vi går bort fra denne tankegangen.
- har et lovverk som sikrer hensynet til naturgrunnlaget. Lovverket må derfor strammes inn av hensyn til naturen og ikke liberaliseres, slik det gjøres i dag. I de siste årene har vi sett en systematisk gjennomgang av og endring i lover, forskrifter, veileder og rundskriv, for å gjøre det lettere å bygge ned til ulike formål på bekostning av natur.
- utvikler og innfører et arealregnskap, så vi vet hva vi har og hva vi eventuelt mister slik at vi kan bli arealnøytrale – til det trengs blant annet mer kartlegging av natur, kunnskaper om natur og om sammenhenger i natur.
- har tilstrekkelig vern av alle typer natur.
- restaurerer ødelagt natur, for eksempel Oslofjorden der miljøtilstanden er katastrofal, både for naturmangfoldet og for friluftslivet. Blant annet som følge av manglende oppfølging av Aichimålene om å stoppe tapet av naturmangfold, går vi nå inn i FNs tiår for naturrestaurering.
- har forvaltning av øvrige naturarealer (ikke-vernede arealer) som hindrer videre forringelse av naturens evne til å opprettholde seg selv og å levere naturgoder eller økosystemtjenester, noe som betyr at vi må:
 - slutte å bygge ned natur med hytter, veier, vindkraftanlegg m.m., og
 - høste av naturens overskudd på en måte som opprettholder artsmangfoldet, opplevelseskvalitetene og karbonlagring på lang sikt.
- sikrer medvirkning fra sivilsamfunnet i beslutningsprosesser, herunder å kunne prøve saker i en uavhengig miljøklagenemd.

Avslutningsvis er det selvsagt avgjørende at det settes av nok ressurser, både til arbeidet med selve avtalen, men ikke minst for oppfølging og gjennomføring av avtalen, både nasjonal og internasjonalt, slik at målene nås.

Med vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Hans Erik Lerkelund
fagsjef naturforvaltning